

Eli laste osalusplatvorm

ÜLESKUTSE TEGUTSEDA ÕIGLASEMA TULEVIKU NIMEL

JUUNI 2025

MEIST

Me oleme lapsed peaaegu kõigist Euroopa Liidu liikmesriikidest. Me osaleme ELi laste osalusplatvormil. See on ruum, kus lapsed saavad väljendada oma arvamust ja kus otsuseid tegevad täiskasvanud neid kuulavad.

ÜLESKUTSEST

Üleskutses väljendatakse seda, et lapsed vajavad kaitset, armastust, stabiilsust ja austust. Lapsed soovivad, et EL tagaks igale lapsele, eriti varjupaikades elavatele (rände ajal) lastele või neile, kes ei saa jääda oma perekonna juurde ja oma koju või on raskes olukorras, elus võrdsed võimalused.

Lapsed tahavad, et EL kaitseks nende õigusi ja kuulaks neid. See tähendab investeerimist ohutusse ja külalislahketesse koolidesse, laste vaimse tervise toetamist, inimväärse eluaseme ja lapsehoiu tagamist ning meetmete võtmist vaesuse, diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemiseks.

Kõik see, mida me soovime, on seotud laste õigustega, mida EL ja liikmesriigid on lubanud austada, kaitsta ja järgida.

Palume teil suhtuda lastesse kui individuaalsete vajadustega isikutesse, mitte kui üldistatud demograafilisse rühma. Soovime, et täiskasvanud, sealhulgas õpetajad, ei kohtleks õpilasi habraste esemetena, mis võivad igal hetk puruneda – me vajame toetust, mitte tunnet, et oleme katki.

Lapsed soovivad, et EL looks turvalisemad ja juurdepääsetavamad mängu- ja õppimiskohad, kus saavad osaleda kõik lapsed, sõltumata nende riigist, võimetest või taustast. Seadusi tuleks kohaldada kõigi suhtes võrdselt, olenemata asjaoludest. Igauht tuleks hinnata objektiivselt ja teadlikult, mitte tema füüsilise välimuse põhjal. Need on meie õigused.

Kliimamuutused puudutavad mitte ainult keskkonda, vaid ka põlvkondadevahelist õiglust. Lapsed ei põhjastanud seda kriisi ega sõdu, kuid peavad toime tulema nende raskeimate tagajärgedega.

Soovime, et EL võtaks reaalseid meetmeid heite vähendamiseks, looduse kaitsmiseks, laste ja noorte kaasamiseks otsuste tegemisse ning teeks kõik endast oleneva sõdade peatamiseks. Kõigil lastel on olenemata nende elukohast õigus turvalisele ja tervislikule tulevikule. Vaesemad riigid kannatavad rohkem ja see ei ole õiglane.

Me vajame kliimaõiglust, haridust ja kiireid muutusi. Soovime puhast õhku, turvalisi koole, rahu ja juhte, kes meid tegelikult kuulavad. EL saab aidata seeläbi, et kaitseb loodust ja tagab, et ühtegi last ei jäeta kõrvale.

ÜLESKUTSE KOOSTAMINE

Oleme teinud kolm aastat koostööd, et jagada ideid ja luua sidemeid. Oleme seadnud tähtsuse järjekorda asjad, mis tuleb muuta meie põlvkonna, järgmise põlvkonna ja sellele järgnevate põlvkondade jaoks paremaks.

See üleskutse on võimalus teha meie ideed kuuldavaks ELile, riikidele, täiskasvanutele ja lastele, et saaksime üheskoos asju muuta.

20.–21. juunil 2025 toimunud üldkogul korraldasime õpikojad neljal teemal ja mõtisklesime ka põlvkondadevahelise õigluse üle. Töötasime välja soovitusel ja seejärel otsustasime, millised neist on kõige olulisemad.

Järgmisel päeval arutas kaheksa noort neid soovitusi ja prioriteete, et koostada käesolev üleskutse.

Tutvustasime oma üleskutset kõigepealt [lapse õiguste Euroopa foorumil](#). See foorum on tähtis, sest see näitab, et laste arvamus on oluline ja aitab teha paremaid valikuid kõigi inimeste tuleviku jaoks.

Me tahame esindada kõiki lapsi, kes soovivad paremat tulevikku.

**Peame noorte arvamust oluliseks ja oleme täna uhked,
et saame oma arvamust kasutada.**

MEIE KUI LASTE ÕIGUSED

Meie õigusi on kirjeldatud järgmistes dokumentides:

- [Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#) ehk lühidalt harta on eriline loetelu reeglitest, mis kaitsevad Euroopa Liidus elavate inimeste põhiõigusi ja -vabadusi, nagu õigus õiglasele kohtlemisele, õigus eraelu puutumatusele ja õigus ennast vabalt väljendada;

- [ÜRO lapse õiguste konventsioon](#) ehk lihtsalt lapse õiguste konventsioon – see on laste õigusi käsitlev lubaduste kogum, mis on suunatud kogu maailma riikidele.

Euroopa Liit kirjeldas meetmeid, millega rakendatakse laste õigusi, [Euroopa Liidu tegevuskavas lapse õiguste kohta](#).

MEIE VIIS PÕHITEEMAT

Allpool on kirjeldatud meie lootusi ja esitatud meetmed, mida võiks hariduse ja heaolu, põlvkondadevahelise õigluse, kliima, veebiturvalisuse ja vaenukõne valdkonnas võtta.

PÕLVKONDADEVAHELINE ÕIGLUS

 <p>Meie eesmärgid ja ideed</p>	<p>Põlvkondadevahelise koostööga saame üksteist paremini mõista ja austada: täiskasvanud austavad meid, meie austame täiskasvanuid ja lapsed austavad üldiselt üksteist. Peaksime rohkem rääkima, vahetama arvamusi, rääkima täiskasvanutele sellest, mida me mõtleme, ja laskma täiskasvanutel jagada meiega oma kogemusi, et saaksime õppida midagi uut.</p> <p>Täiskasvanud peaksid meie arvamusi tõsisemalt võtma, sest meie hääl on oluline. Nad peaksid meid, lapsi, austama ja kuulama samamoodi, nagu meie austame ja kuulame neid.</p> <p>Samuti peaksime hoolima oma vanematest ja vanavanematest, tegema nendega koostööd ja veetma nendega koos aega. Meie, noorem põlvkond, saame õppida neilt midagi uut ja nemad saavad ka meilt õppida.</p> <p>Igale põlvkonnale tuleks selgitada, mida tähendab põlvkondadevaheline õiglus, et me saaksime üksteist austada ja olla kõigi vastu sõbralikud.</p>
 <p>Meie soovid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõned täiskasvanud süüdistavad lapsi ja noomivad neid nii, et see teeb haiget. Me soovime muuta ühiskonna mõtteviisi: täiskasvanud, kes on eeskujuks, peavad lõpetama teiste halvustamise ja kiusamise ning ohvrite süüdistamise. • EL peaks korraldama üritusi ja kampaaniaid, kus lapsed ja täiskasvanud saavad kokku ja arutavad eri teemasid. • EL peaks rohkem toetama organisatsioone, mis annavad lastele võimaluse väljendada oma arvamust ja osaleda traditsiooniliselt täiskasvanutele mõeldud asjades, nagu kohaliku ja riikliku tasandi otsuste tegemine, ELi konverentsid, avalikud arutelud jmt. • Lapsed ja täiskasvanud peaksid tegema koostööd, et võidelda vihkamisega. Levitada tuleks vaenukõne vastast võitlust, korraldades sotsiaalmeedias kampaaniaid koos tuntud mõjuisikutega ning väärtustades lapsrändajaid ja LGBTQ+ lapsi.

HEAOLU KOOLIS

 <p>Meie eesmärgid ja ideed</p>	<p>Lapsed veedavad suure osa oma lapsepõlvest koolis, mis aitab neid vormida. Seepärast on nende heaolu koolis väga oluline.</p> <p>Platvormil osalevad lapsed peavad oluliseks võtta rohkem meetmeid, mis tagavad, et ELi õpilastel on koolis hea olla ja et nad ei tunne iga päev kooli minnes ärevust.</p> <p>Meie unistus on, et kool oleks koht, kuhu lapsed lähevad rõõmuga, kus nad tunnevad end turvaliselt, oodatuna ja kaasatuna.</p>
 <p>Meie soovid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ELi rahastuse saamiseks tuleks liikmesriikide omavalitsustelt nõuda, et nad tagaksid vaimse tervise teenuste kättesaadavuse koolides. Paljud lapsed vajavad abi spetsialistilt, nagu õpetaja ja/või psühholoog ja koolinõustaja. • Liikmesriike tuleks toetada, et vajaduse korral koolid renoveeritaks ning selle tulemusel ei oleks keskkond enam masendav ja lapsed tunneksid end hästi. Kuna kõik lapsed peavad seaduse järgi koolis käima, peaks kool olema turvaline koht. • Lastele tuleb selgitada nende õigusi, et nad teaksid, mida teha, kui nende õigusi ei austata. Soovime, et EL soovitaks kõigil liikmesriikidel lisada see teema koolide õppekavasse.

ÜHESKOOS VIHkamISE VASTU

 <p>Meie eesmärgid ja ideed</p>	<p>Lapsed ei sünni vihkama, vaid neid õpetatakse vihkama. Sellepärast leiavad platvormil osalevad lapsed, et EL peab looma kohad, kus lapsed saavad tutvuda üksteise erinevustega.</p> <p>Täiskasvanud peavad looma kaasava keskkonna, kus lapsed saavad veeta aega ning väljendada vabalt ja turvaliselt oma mõtteid ja tundeid. Saame kõik koos tagada, et see keskkond oleks turvaline ja kaasav.</p> <p>Laste ja täiskasvanute koostöö on tähtis. Lapsed sõltuvad täiskasvanutest ja seepärast peame täiskasvanutele rääkima, mida me soovime, et meie elu oleks parem.</p>
 <p>Meie soovid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erasmuse programmi tuleks laiendada. Eelarvet tuleks suurendada ja see kaasavamaks muuta, et osaleda saaks rohkem riike, koole ja lapsi. See aitab meil üksteist paremini mõista, vähendab vihkamist ja aitab meil rohkem teada saada teiste riikide kultuuridest. • Koole tuleb toetada, et lapsed saaksid õppida rohkem Euroopa keeli ja ka tutvuda teiste Euroopa riikide kultuuridega. • Tuleb korraldada üritusi, et toetada eri vähemusrühmade vahelist sõprust. • Tuleb korraldada kirjavahetus ELi eri liikmesriikidest pärit laste vahel. • ELi laste osalusplatvormi tuleb säilitada ja toetada. See on oluline. See aitab lastel üksteisega kohtuda ja üksteist mõista, nii et see on üks vihkamise vastu võitlemise viise. • EL peaks rahastama vihavastaseid projekte.

 <p>Meie eesmärgid ja ideed</p>	<p>Soovime turvalist veebiruumi lastele, noortele ja järgmisele põlvkonnale, kuid meil ei ole seda veel. Meil on mõningaid probleeme. Need ei ole ainult meie põlvkonna probleemid.</p> <p>Seega vajame ELi abi, et muuta meie veebiruum turvaliseks. Kuskilt peab alustama. Me peame seda tegema kohe. Tuleviku nimel.</p> <p>Muuta tuleb kogu ühiskonna mõtteviisi. Ning meie põlvkond –noored ja lapsed – hoiab seda järgmiste põlvkondade jaoks.</p>
 <p>Meie soovid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EL peaks edendama suuremat teadlikkust selle kohta, mida teha küberkiusamise korral, ning samuti tagama, et riigiasutusi teavitatakse veebiprobleemidest. • Õpetajaid tuleb õpetada õpetama lastele, kuidas tagada enda turvalisus. Meile tuleb õpetada, kuidas luua privaatseid kontosid, omandada tervislikke arvutikasutusharjumusi, töötada teabega ja mõelda kriitiliselt. • Tuleb leida viise, kuidas kasutada tehisintellekti küberkiusamise äratundmiseks ja tõkestamiseks ning kuidas aidata tehisintellekti abil küberkiusamise ohvreid. • Tuleb leida viise, et kohustada riike konkreetsete seaduste kaudu karistama ettevõtteid selle eest, et nad lubavad alla 13-aastastel lastel luua sotsiaalmeedia kontosid.

 <p>Meie eesmärgid ja ideed</p>	<p>Kliimamuutused mõjutavad kõiki. Haridus on oluline, kuid see hõlmab ka projekte, mille abil inimesed saavad tegelikult teadlikuks sellest, mis toimub.</p> <p>Me peame rohkem teadma tolmeldajatest, nende tegevusest ning sellest, kuidas nendega koos elada ja neid kaitsta. Me peame leidma ökoloogilisemaid meetodeid elurikkuse haldamiseks.</p> <p>Teadusuuringud peaksid käsitlema mõju inimeste elule ja kodanikke tuleks sellesse teadustöösse mõtestatult kaasata.</p> <p>Sõda on tohutu saastaja, mis hävitab planeeti, ning inimesed peavad selle lõpetamiseks koostööd tegema. Me peame planeedi eest paremini hoolt kandma, et tulevastel põlvkondadel oleksid paremad võimalused.</p>
 <p>Meie soovid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kliimamuutuste ja nende mõju uurimiseks tuleks investeerida rohkem rahalisi vahendeid. • Tolmeldajate jaoks tuleb luua meie naabruskondades ja koolide ümbruses rohkem ruumi. Need olevused on kliima kaitsmiseks hädavajalikud. • Kõiki inimesi (kõiki põlvkondi) tuleb harida kliima teemal, sealhulgas selgitada, kuidas erinevad aspektid on omavahel seotud. • Märgistust tuleks muuta, et inimesed teaksid, millest nende toit on tegelikult valmistatud, näiteks lisades märke „Mesilaste valmistatud“. • Ühistransporti tuleb paremini rahastada, et inimesed ei peaks kasutama isiklike autosid. • Kliimamuutused ja sõda on omavahel seotud. Seda tuleb otsuste tegemisel arvesse võtta.

Loodame, et täiskasvanud on valmis meiega koostööd tegema.

Soovime, et täiskasvanud mõistaksid neid probleeme ja mõtleksid neile ning mõtleksid ka nii iseenda kui ka meie mureküsimumste üle.

Oleme tänulikud ja motiveeritud võimalusest jagada oma ideid.

Soovime tunda uhkust selle üle, mida me tegime, kuid soovime ka, et meid kuulatakse.

Soovime, et täiskasvanud võtaksid meetmeid, mis tagavad, et austatakse kõigi laste õigusi.

**LISATEAVE PLATVORMI
JA MEIE TÖÖ KOHTA**

#EUChildParticipation

